

ПРОБЛЕМИ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ОДЕСЬКОГО РЕГІОНУ

Показані проблеми інвестиційної привабливості Одеського регіону. На основі проведеного аналізу визначені деякі шляхи подолання кризової ситуації.

There is showed problems of Odesa region investment attractive. Their are defined some ways of their solutions on basic of analyzing crisis situations.

Подолання кризової ситуації, яка вразила не тільки сільське господарство але й галузі переробки в загальному контексті припинення спаду і необхідності накопичення обсягів сільськогосподарського виробництва та обсягів переробки сільськогосподарської продукції в Україні, набуває все більше вагомого значення.

На ефективність виробництва підприємств АПК, крім впливу виробничо-господарських чинників, серйозну дію справляють зовнішні чинники. Сформований рівень ринкових відношень не має і не може мати автоматичних регуляторів інвестиційної активності і наявності необхідних ресурсів для його подолання. Таке положення складає інвестиційну проблему, яка в сучасний час є ключовою для успішного функціонування та розвитку як аграрного сектору АПК, так і для підприємств переробної галузі. Рішення цієї проблеми, на наш погляд, знаходиться в високих темпах і значних обсягах накопичення капіталу. Однак створена ситуація перешкоджає реалізації цього процесу. Насамперед підприємствам слід шукати можливості в самостійному фінансуванні.

Власне фінансування складається зі збереженого для цього прибутку і амортизації, а при зовнішньому фінансуванні – з кредитів та емісії власного капіталу. Залучення зовнішніх джерел фінансування приймається після того, як будуть вичерпані усі внутрішні джерела [1].

Однією з важливіших причин такої поведінки є зростання позикових обов'язків і зростання ступеня ризику або залежності положення підприємства від короткострокових коливань кон'юнктури. Якщо спостерігається кон'юнктурна ситуація сприятливого розвитку попиту і почуття необхідності коштів, зв'язана з очікуванням розширеного попиту на вироблену продукцію, необхідність залучення коштів, у тому числі іноземних, стає наявним.

Між тим, виробництво основних видів продовольчих товарів за роки реформування економіки України в натуральних показниках мали постійну тенденцію до зниження. Наприклад, виробництво м'яса (усі види) в 2001 році порівняно з 1990 роком становить лише 5,7 відсотки. Такі показники не можуть сприяти зацікавленості інвесторів у капіталовкладеннях.

Ефективність функціонування економічної системи залежить від структури ресурсів, які вона споживає. Це є наслідком того, що фінансові важелі здійснюють значний вплив на прибутковість господарчої діяльності. Отриманий прибуток дає можливість збільшити капіталовкладення у розвиток підприємств. Структура капіталу вітчизняної харчової промисловості на сучасному етапі приведена у таблиці 1 [3, 4].

Таблиця 1.

Структура інвестиційних вливань (в % до загального обсягу).

Джерела інвестицій	Україна	Одеська область
	2000р.	2001р.
Власні кошти підприємства	69,8	68,5
Кошти держбюджету	3,8	12,4
Кошти місцевого бюджету	5,6	2,0
Кошти іноземних інвестицій	2,9	4,5
Кошти населення	6,7	2,9
Кредити банків	-	1,9

Дані, наведені вище, свідчать про значну питому вагу саме власних коштів підприємств, що говорить за чималі інвестиційні ресурси підприємств, але їх подальше зростання потребує

проведення заходів державного масштабу. Зокрема це стосується методів оподаткування і державної амортизаційної політики.

Незначна доля банківських кредитів у фінансових ресурсах товаровиробників пов'язана з високою ставкою за кредит. В умовах кризи і занепаду економіки України користування банківським кредитом може привести ще до більшого спаду.

Найважливішими методами регулювання капіталовкладень і накопичення капіталу особисто в періоди депресій і кризи в розвинутих країнах являються саме оподаткування і амортизаційна політика, податкові пільги або, так звані, інвестиційний кредит.

Очевидно, відсутність в цьому напрямку активності держави знижує інвестиційну привабливість економіки України і, природно, Одеської області. Як Україна, так і Одеська область співробітничала з іноземними інвесторами. Однак, за минулі роки використання іноземних кредитів мало не завжди позитивні результати, а інвестори стурбовані погіршенням і без того несприятливого інвестиційного клімату, що знайшло своє відображення в неприпустимому втручанні уряду в діяльність приватного сектора; у сваволі в організації торгівлі; у всеосяжній корупції; у неефективному законодавчому захисті майнових прав і т.д.

Усе вище перераховане призвело до зниження інвестиційного процесу (у доларовому еквіваленті) в масштабах України на 47,8% у 2002 році в порівнянні з 1990 роком. Таке ж співвідношення має місце й в інвестуванні Одеської області.

Високий рівень інвестицій не є самоціллю, але є індикатором нормального розвитку країни. Іноземні інвестиції можуть бути притягнуті тільки при твердій впевненості в стабільному економічному зростанні. Сучасні інвестиційні умови такої впевненості не створюють, а це означає, що залучення іноземних інвестицій як і раніше залишається низьким.

При вирішенні питання про інвестування інвестор повинен визначити поставлену мету цих вкладень економічному росту, а також вплив окремих факторів на кон'юнктурні коливання інвестицій.

Метою може служити зростання обсягів виробництва. Тим часом, збільшення випуску продукції розглядається як засіб одержання прибутку, тому що саме по собі збільшення виробництва не реально в ринковій економіці, якщо воно не спричиняє переваг для інвестора. Таким чином, саме прибуток повинен розглядатися як вихідний пункт для прийняття інвестиційних рішень. Але з плануванням збуту продукції варто враховувати ціни на реалізацію продукції і виробничі витрати на неї.

Частка іноземних інвестицій у структурі фінансових вкладень в Одеський регіон незначна. В цілому в економіку Одеської області прямі іноземні інвестиції в 2000 році склали 214,3 млн. доларів США. За період з 1998 року проглядається тенденція росту іноземних інвестицій. Відносно 1998 роки в 2000 році вони зросли на 13,0%, а в 2001 – на 17,3%. При цьому капіталовкладення в промисловість за визначений період складають від 60 до 80%, з них більш 20% у харчову промисловість, а в сільськогосподарське виробництво близько 45%. Цього явно не досить для нормального і тим більше ефективного виробництва. Крім того, скрутність становища складається в необхідності досягнення до кризового рівня виробництва. Зазначені темпи росту інвестицій в Одеський регіон не дають можливість економічного росту.

Тяжке положення підприємств АПК в новому ринковому середовищі є результатом і того, що при вкладенні коштів в його розвиток не завжди враховуються вірні критерії: окупність, прибутковість, ступінь ризику цих інвестицій та їх соціальна значимість.

За шість місяців поточного року в українську економіку іноземними інвесторами було вкладено 425,5млн. доларів США. Це на 15,7 відсотки більше ніж на той же період минулого року. Отже цей темп росту вкладень є дуже малим з точки зору його впливу на розвиток економіки. Серед регіонів України по обсягам іноземних інвестицій на сьогоднішній день Одеська область займає шосте місце, поступаючись Київському, Донецькому, Дніпропетровському і т.ін., регіонам по привабливості вкладень.

Таким чином, до дефіциту вільних фінансових ресурсів в економіці АПК призвело вливання обігових коштів, неконтрольований інфляційний процес на протязі певного часу, неефективна амортизаційна політика держави, висока ціна позичкового капіталу, деградація платіжної системи.

ЛІТЕРАТУРА

1. Войнаренко М.П. та ін. Проблеми реформування економіки України. – К.: Логос, 1999.
2. Осипов В.И. Украина XXI: Как выбраться из трясины затяжного социально-экономического кризиса. – Одесса: 2001.
3. Основні показники соціально-економічного становища Одеської області за 1997-2000рр.
4. Статистичний щорічник України за 2000 рік. – К.: Техніка, 2001.
5. Хоцкий Н. Инвестиционный климат и налогообложение. //Вестник налоговой службы Украины. №12, 2002.